

[Industriministeren]

På europæisk plan er der i dag ret stor frustration i turisterhvervene, fordi de sydeuropæiske lande føler sig ganske voldsomt truet af de nordeuropæiske lande, fordi turismen netop nu søger kvalitet, oplevelse, nye ting i forhold til bare det, en ordfører tidligere på dagen kaldte »høj sol og billig spiritus«. Derfor er der i dag krav fra de sydeuropæiske lande på turistområdet om at få, jeg havde nær sagt nærmest støtteordninger, altså: Hvad kan EF gøre for os, fordi indbyggerne i de nordeuropæiske lande ikke længere rejser ned til vores i øvrigt nedslidte hoteller?

Jeg synes, vi skal tage det som en udfordring, at turismen skal højnes kvalitetsmæssigt i hele Europa, i det europæiske samarbejde, og at vi derfor faktisk er i stand til også dér at være lidt foregangsmænd og vise, hvordan det skal gøres. Der bliver for øjeblikket lavet en rapport over det europæiske turistår, og jeg skal naturligvis også holde Folketingets Erhvervsudvalg orienteret om det, når den kommer.

Med hensyn til bemærkningerne fra hr. Arne Melchior er jeg godt klar over, at der ligger en del gamle sager, vi skal følge, om moms, og der ligger også noget om havneafgifterne, og der ligger noget om repræsentationsfradraget, som hr. Aage Brusgaard nævnte tidligere på dagen.

Ud fra en turistmæssig synsvinkel er det klart, at man godt ved, hvilket standpunkt man skal have, og vi skal også følge det med turistbriller, men jeg tror, at de fleste ved, at det skal afvejes med mange andre synspunkter i dette Ting. Jeg synes, at vi altid skal nævne det, når vi diskuterer turisme, som væsentlige sager, vi ikke må lade gå i glemmebogen, for først dér får vi fjernet de sidste hurdler for at få turisterhvervet til at fungere perfekt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 29:

Forslag til folketingsbeslutning om et børnekontor under Folketingets Ombudsmand.

Af Jytte Andersen (S) m.fl.

(Fremsat 6/2 91).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Justitsministeren (Engell):**

Det er regeringens opfattelse, at der stadig kan gøres meget for at undersøge og forbedre børns og unges situation og opvækstvilkår.

Derfor ser vi også med velvilje på forslag, som kan tjene børnenes og de unges interesser, men spørgsmålet er selvfølgelig, om det forslag om etablering af en central statslig børnemyndighed, vi nu skal behandle, er et skridt i den rigtige retning. Det vil vi godt sætte et stort spørgsmålstegn ved.

De tanker, der ligger bag forslaget om oprettelse af et børnekontor under Ombudsmanden, er ikke nye. Vi har tidligere her i Folketinget, både i 1985 og i 1986, drøftet oprettelsen af en børneombudsinstitution. Den daværende regering afviste forslaget, bl.a. med henvisning til det uheldige i at oprette en konkurrerende ombudsmandsinstitution, og der er så også sket ændringer i forslagene. Det, der nu ligger på bordet, er et forslag om, at der oprettes et kontor under Folketingets Ombudsmand, men den ændring løser efter regeringens opfattelse ikke de principielle problemer, som man også dengang pegede på.

Efter regeringens opfattelse gøres der i dag på lokalt plan af kommuner og amtskommuner og også af en lang række selvejende institutioner og andre foreninger og organisationer et meget dygtigt og omfattende arbejde for at forbedre børns og unges opvækst- og levevilkår. Jeg går da ud fra, at der ikke med beslutningsforslaget ligger en kritik af dette arbejde, og sådan opfatter vi det da ikke.

Lokale myndigheder, som er tæt på børnene i hverdagen, er efter min opfattelse langt bedre egnede til at varetage børnenes interesser end centrale statslige institutioner. Derfor er der efter vort syn ikke noget behov for at etablere et centralt børnekontor som foreslået til at varetage disse opgaver. Tilsynet med børns og unges levevilkår bør fortsat ligge decentralt ved de kommunale myndigheder.

Også med hensyn til den form og de arbejdsopgaver, som forslaget lægger op til, synes jeg, der er grund til at knytte nogle bemærkninger. Det nye kontor under Folketingets Ombudsmand skal ifølge forslaget navnlig have til op-

[Justitsministeren]

gave at tale børns og unges sag i den offentlige debat, at udtale sig vedrørende lovgivning og planlægning på områder, hvor børns interesser skal varetages, at vurdere børns opvækst- og levevilkår samt at komme med forskellige anbefalinger og lovinitiativer med henblik på forbedring af børns og unges retsstilling.

Jeg er naturligvis enig i, at vi i højere grad, end det måske er tilfældet i dag, bør være opmærksomme på børns og unges situation, men der er på de her nævnte områder unægtelig tale om fremadrettede retspolitiske tiltag, som efter min opfattelse ikke er forenelige med Folketingets Ombudsmands stilling som den, der på Folketingets vegne skal udøve en retlig kontrol med den offentlige forvaltning uafhængigt af partipolitiske interesser.

Alle Folketingets partier har i større eller mindre omfang omfattende børnepolitiske programmer, børnepolitiske overvejelser og synspunkter, og dermed også en afklaret holdning til en række af de spørgsmål, som man nu tænker henlagt til børnekontoret under ombudsmanden. Jeg synes det skal siges, at det er en sammenblanding af forskellige ting, som ikke er hensigtsmæssig.

Derfor må vi samlet sige, at som forslaget ligger, er der efter regeringens opfattelse ikke behov for det initiativ, som beslutningsforslaget lægger op til. Vi kan være enige i nogle af de grundlæggende synspunkter, som forslaget er et udtryk for, men vi kan ikke tilslutte os forslaget i den form, som det her er fremsat i for Folketinget.

Helge Adam Møller (KF):

Lad mig sige, at adskillige for ikke at sige mange af de intentioner, der er i dette forslag fra Socialdemokratiet, kan jeg og mit parti selvfølgelig tilslutte os. De er gode, de er rigtige, og de er hensigtsmæssige. Lad mig nævne nogle af dem; der er jo en lang række. Der står i forslaget, at dette kontor og de ansatte kvinder og mænd skal tale børns og unges sag i den offentlige debat. Der står, at de ansatte skal vurdere opvækst- og levevilkår for børn. Der står, at de ansatte i kontoret skal medvirke til en debat om børns og unges vilkår, og der står endelig, at de ansatte i kontoret skal hjælpe børn og unge, hvis de vil klage over offentlige myndigheder, som har behandlet dem forkert på en eller anden måde. Det er bare nogle af de ting, som de ansatte i børnekontoret skal tage sig af.

Så kommer betænelighederne, for alle disse opgaver, som jeg har nævnt her, og som de ansatte kvinder og mænd i kontoret skal løse, er der jo millioner af andre danskere, som løser i øjeblikket og vel på en bedre måde, i hvert fald på en måde, der ligger betydelig nærmere de børn og de unge, det drejer sig om, end et offentligt centralt kontor i midten af København.

Dem, jeg tænker på, er selvfølgelig først og fremmest børnenes og de unges forældre. Det var den første 1½ mio. danskere. Så er der 1 mio. bedsteforældre og 50.000 folkeskolelærere, som dagligt har meget med de unge at gøre. Derudover er der de 25.000 børnehavepædagoger, de 50.000 frivillige spejderledere, fodboldledere og gymnastikledere og andre, som uden at få en øre for det af interesse beskæftiger sig med børn og unge, fordi de synes, det er godt for dem, og selvfølgelig også, fordi de selv modtager noget ved at være sammen med de unge. For øvrigt kunne man da også nævne de 5.000 kommunalpolitikere, de 500 amtsrådsmedlemmer og de 179 folketingsmedlemmer. Tæller man dem alle sammen, er der altså næsten 3 mio. mennesker, som efter min mening har nøjagtig de samme fire opgaver, som jeg nævnte i indledningen, og som var taget fra beslutningsforslaget. Jeg mener, at de løser disse opgaver på en måde, som bestemt ikke er dårligere end dem, man tænker sig der skulle være henlagt til kontoret, måske tværtimod, og i hvert fald på en måde, der er betydelig nærmere de børn og de unge, det drejer sig om, end en central institution i København. Det var en af betænelighederne.

Det betyder ikke, at jeg ikke synes, at det kan være en god idé, som nogle kommuner har gjort forskellige steder i landet at lave et eget mere eller mindre frivilligt kontor eller have en enkelt person, som løser nogle af de opgaver, men der er jo altså også forskel på, hvordan opgaver skal løses i Skagen, i Rødby eller på Vesterbro, fordi vi er forskellige, og gudskelov og tak for det.

Man kan også spørge: Hvad tjener så børns og unges interesser bedst? For det er jo en af de opgaver, som også skal ligge på kontoret. Man skal udtale sig om lovinitiativer, der vedrører børn og unge, men hvis jeg tænker tilbage på nogle af de debatter, vi har haft i Folketinget i de år, jeg har været medlem, om fælles forældremyndighed, om adoptionslov, om revselses-

[Helge Adam Møller]

ret eller afskaffelse af den, om folkeskolelov, altså bare disse 4 lovforslag, er det noget, der meget stærkt berører børn og unge. Der har været stor uenighed i folketingssalen, men jeg er overbevist om, at alle partier, uanset om de har stemt for eller imod, har været besjælet af den tanke, at når de stemte, var det, fordi de mente, at de stemte på en måde, som gavtede børn og unge, men de stemte forskelligt ud fra forskellige livsholdninger. Hvad skulle en sådan institution, et sådant kontor svare, når man spurgte om, hvad de mente om den lovgivning? Det vil jo være en uløselig opgave.

Med hensyn til at lægge kontoret hos ombudsmanden er jeg enig i de betragtninger, justitsministeren gjorde. Det, jeg mente før, var i og for sig, at vi 179 folketingsmedlemmer måske kunne være med til at gøre dette problem langt mere aktuelt og leve op til nogle af intentionerne i forslaget, hvis vi pålagde os selv hver eneste gang, vi var ude at tale, uanset om det var om Storebæltsbro, om forsvar eller om noget andet, at hellige halvdelen af den taletid, vi havde ude på et offentligt møde, de ting, der virkelig optager folk. Jeg er helt enig i, at det, der optager de fleste mennesker en meget væsentlig del af deres tid, selvfølgelig er de forhold, man har i familien, og herved også børn og unge. Så lad os diskutere betalingsbalance, forsvar og Storebæltsbro eller Øresundsbro lidt mindre og lidt mere børn og unge. Det kan vi selv lave om, det skal vi ikke lovgive om.

Inge Dahl-Sørensen (V):

De tanker, der ligger bag oprettelsen af et børnekontor under Folketingets Ombudsmand, er ikke nye. Dette er tidligere drøftet og også tidligere afvist.

Venstre sympatiserer ikke med ideen om oprettelse af et statsligt børnekontor. Intentionerne er sikkert velmente og i allerbedste mening, men vi er af den opfattelse, at et sådant initiativ bør etableres som privat initiativ. Denne uvilje er ikke udtryk for ligegyldighed over for børn og unge, tværtimod. Men det har vist sig, at lokale myndigheder, som er tæt på børnene i hverdagen, er langt bedre egnede til at varetage børnenes interesser end statslige institutioner.

Kommuner, amtskommuner og også en lang række private institutioner har i øvrigt gjort et meget dygtigt arbejde for at forbedre børns og unges levevilkår. Vi tror på, at det er bedst for

børnene, at beslutninger og hjælp træffes så tæt på de unge som muligt.

Venstre er af den opfattelse, at der ikke er behov for et statsligt børnekontor og må afvise forslaget, som det foreligger her.

Ebba Strange (SF):

Da vi forleden dag havde debatten i salen om ratifikation af FN's børnekonvention, rejste jeg spørgsmålet om: Hvordan skal vi nu her i Danmark sikre os, at de rettigheder for børn, som vi siger ja til i forbindelse med ratifikation af konventionen, også bliver overholdt dels af alle de forskellige myndigheder, som arbejder med børn til hverdag, dels såmænd også i forholdet mellem børn og forældre? Det fik jeg ikke noget svar på. Regeringen havde helt åbenbart ikke gjort sig nogle tanker om det. Det, justitsministeren svarede mig, var, at det kunne vi drøfte i Retsudvalget.

Nu kommer Socialdemokraterne med et forslag om et børnekontor under Folketingets Ombudsmand. Jeg var lige ved at blive helt ked af det, da jeg så det, fordi Socialdemokraterne adskillige gange før har foreslået oprettet en selvstændig børneombudsinstitution. Den har vi afvist fra SF's side med den begrundelse, at vi synes, det kunne blive en udvanding af ombudsmandsinstitutionen, hvis vi oprettede en ombudsmand snart for det ene og snart for det andet og snart for det tredje. Vi havde faktisk besluttet, at vi denne gang ville støtte det, når det kom; og så kom der altså dette forslag i stedet for.

Men lad os nu alligevel drøfte videre på baggrund af det – jeg har hørt Venstres og De Konservatives afvisning – hvordan vi i Danmark sikrer, at de rettigheder, som vi er enige om børn skal have, også bliver opfyldt. Jeg er enig i, at en lang række problemer klares lokalt. Derfor var det oprindelige forslag fra SF's side, som var et alternativ til Socialdemokraternes børneombudsmand, et børneråd, der var lokalt baseret, men som også havde en central afdeling, som man kunne anke til.

Men når jeg i dag egentlig ville ønske, det var det gamle socialdemokratiske forslag, vi skulle tale om, er det, fordi vi da kunne bruge modellen, som vi har i forbrugerombudsmandsinstitutionen. Der er jo ingen sammenblanding mellem Forbrugerombudsmanden og Folketingets Ombudsmand. Hvis man lagde kontoret under

[Ebba Strange]

Folketingets Ombudsmand, er jeg enig i, at man så ville få den sammenblanding, og den ønsker jeg ikke. Jeg ønsker og mener, at Folketinget i denne samling skal beslutte, at vi skal have et sted, som helt nøje følger med i, om børn får deres rettigheder opfyldt, for jeg synes, at vi er forpligtet til det. Vi er ifølge konventionen forpligtet til at iværksætte en informationsoplysning eller en informationskampagne, og vi er forpligtet til at rapportere til FN's børnekommission om, hvordan vi opfylder konventionen i Danmark. Det forpligter os. Jeg spurgte, hvem der skulle være minister for området. Det kunne udenrigsministeren heller ikke svare mig på. Jeg havde ikke indtryk af, at udenrigsministeren synes, at det skulle være ham, men en eller anden skal vel være det, ligesom statsministeren nu er ligestillingsminister.

Da vi havde haft hele debatten om kvinder og ligestilling, oprettede vi et ligestillingsråd. Et eller andet skal vi altså gøre, mener vi fra SF's side. Det synes jeg at vi skylder os selv at få gjort i denne samling, så jeg håber, at det kan ske med baggrund i Socialdemokratiets forslag, hvor alle jo helt åbenbart tilslutter sig de formål, der er med kontorets arbejde. Med de formål i baghovedet og med en fælles oplevelse af forpligtelse over for det, vi selv laver, når vi ratificerer børnekonventionen, må vi da finde ud af, hvem der skal følge det arbejde, der foregår, hvor det organ skal være, hvem der skal stå for det, og til enhver tid være parat til at sikre sig, at de rettigheder, børn har, også bliver opfyldt.

Med de ord skal jeg love forslaget en meget velvillig behandling, selv om jeg næppe tror, at det bliver dette forslag, vi vedtager, men at vi så i hvert fald når et stykke vej i denne samling, når til en beslutning i Retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

En enkelt bemærkning til SF's ordfører. Det er selvfølgelig i hvert fald efter min mening rigtigt, at der må være nogle mennesker, der kontrollerer, at børns rettigheder også ifølge den nye konvention, som vi forhåbentlig ratificerer, bliver indført og overholdt. Jeg nævnte forældrene osv., men lad os nu hoppe dem over, for der kan selvfølgelig være forældre, der ikke lever op til deres forpligtelser. Det ved vi godt, sådan er verden jo, men jeg mener helt klart, nu taler jeg af egen erfaring som medlem af et soci-

alt udvalg i Næstved igennem ni år, at det ifølge loven er pålagt enhver kommunes socialudvalg at påse, at de rettigheder og andet, som gælder børn, også bliver fulgt. Hvis man bliver klar over via skole, via børnehave, via andre forældre eller det kontaktnet, man har i sin egen kommune, at der sker et eller andet overgreb, eller at noget ikke bliver fulgt, er det socialudvalgets klare pligt at gribe ind. Jeg kan da nævne fra de ni år, jeg har været medlem, at det gør vi masser af gange, så jeg mener altså, at der er en lokal myndighed, der har den opgave, og som i og for sig løser den, men jeg vil ikke sige altid løser den 100 procent perfekt. Ingen er forpligtet ud over egne evner, men vi prøver i hvert fald at leve op til den.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Det er da rigtigt, at det ifølge den sociale bistandslov er socialudvalgets eller kommunalbestyrelsens pligt at føre tilsyn med, hvordan børn og unge lever. Det tror jeg også at de gør, men et eller andet organ i dette samfund skal tage ansvaret for hvert år at rapportere til FN's Børnekommission om, hvordan det går med børns rettigheder ifølge FN-konventionen. Det må nogen tage ansvaret for. Jeg synes, at regeringen og regeringspartierne skylder os et svar på, hvem det skal være. Alt det, vi oplever, og alt det, socialudvalgene og andre oplever rundt omkring, skal samles et eller andet sted. Jeg mener ikke, at der i dette børnekontor skal sidde ret mange, eller at det skal blande sig i alle de lokale sager, hvor et socialudvalg må gribe ind. Naturligvis skal det ikke det. Jeg mener i det hele taget ikke, at der skal sidde ret mange mennesker, men jeg mener, at det skal være et sted, hvor man ved, at man altid kan henvende sig, et sted, hvorfra man kan sende forespørgsler ud, som de lokale myndigheder så er forpligtet til at svare på. Jeg synes, at regeringspartierne skylder os et svar på, hvem der skal løse den opgave, når man nu afviser dette forslag.

Tom Behnke (FP):

Selv om Folketinget vedtager at ratificere FN-konventionen om barnets rettigheder, og selv om det skulle blive med Fremskridtspartiets stemmer, er der ikke belæg nok for dette forslag. Fremskridtspartiet finder ikke, at det er nødvendigt med et direkte børnekontor under

[Tom Behnke]

ombudsmanden. De siger, der kunne opstå, må fortsat behandles i de nuværende respektive instanser. Desuden bliver der nedsat en komité under FN, der skal påse, at konventionen overholdes i de respektive lande, velsagtens også som en form for klageinstans som en sidste mulighed. Som sagt under behandlingen af beslutningsforslag nr. B 22 er konventionen jo ikke specielt rettet mod Danmark, da Danmark i forvejen har rimelige forhold omkring børns vilkår.

I bemærkningerne til det forslag, vi behandler nu, fremgår det bl.a., at de seneste års økonomiske og kulturelle kriser specielt har ramt børns og unges og lavindkomstfamiliers levevilkår. Efter Fremskridtspartiets mening er det ikke børnene, der skal hjælpes direkte i de tilfælde, men derimod forældrene, så de selv kan varetage børnenes tarv, hvilket også stemmer overens med konventionens art. 27, stk. 2, der siger følgende: »Forældrene eller andre med ansvar for barnet har hovedansvaret for efter evne og økonomisk formåen at sikre de levevilkår, der er nødvendige for barnets udvikling.« Hvis der er problemer, er det således forældrene, der skal hjælpes og dermed børnene indirekte og ikke, som det fremgår af Socialdemokratiets forslag, børnene direkte.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at børn og unge mangler mulighed for selv at varetage deres interesser gennem deltagelse i politisk virksomhed, i interesseorganisationer og lignende. Det er sandelig noget af en påstand at fremføre i Danmark, hvor vi har alle de politiske ungdomsorganisationer. Hvad siger Danmarks Socialdemokratiske Ungdom f.eks. til denne udtalelse fra Socialdemokratiet? Endvidere er der i mange større byer nedsat ungdomsråd, der har til opgave at vejlede kommunalbestyrelserne i ungdomspolitiske anliggender; bl.a. har man i Århus Kommune haft et sådant råd i flere år.

Danmark er nok et af de lande i verden, hvor unge har størst mulighed for at komme til orde. Udtalelsen fra Socialdemokratiet er således et direkte mistillidsvotum til alle de aktive ungdomsorganisationer og ikke mindst til alle forældrene.

Fremskridtspartiet må tage afstand fra dette forslag og vil stemme imod det ved 2. behandling.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det socialdemokratiske forslag rører ved noget væsentligt og rejser det væsentlige spørgsmål, hvorledes man bedst kan organisere varetagelsen af børns interesser. Det er ikke altid en given sag, at forældre varetager dem, eller at myndighederne gør det. Hvordan skal man så bære sig ad?

Jeg må sige, at forslaget, som det foreligger, kan Det Radikale Venstre ikke støtte. Jeg synes ikke, det er nogen god idé under ombudsmanden at henlægge et kontor eller en administration, som har meget veldefinerede juridiske opgaver, og som har børnenes interesser at varetage. En sådan slags pressionsgruppe for børn mener jeg ikke hører hjemme under ombudsmanden. Derimod kunne der meget vel være sager vedrørende børn, som kunne og burde forelægges Folketingets Ombudsmand. Jeg kan godt se for mig, at der muligvis vil komme som opfølgning af Graversenudvalget typer af sager om børns rettigheder i juridisk forstand, hvor det var en god idé at have mulighed for netop at bruge ombudsmandsinstitutionen med dens prestige og gennemslagskraft over for den øvrige administration, men derved rører vi jo, kan man sige, ved afgrænsningen af, hvad ombudsmanden må tage sig af og ikke tage sig af, og i forhold til hvilke administrationer ombudsmanden må fungere. Det er jo en lang og i virkeligheden meget kompliceret diskussion, som fortjener sine egne selvstændige overvejelser.

Jeg kan altså ikke tilslutte mig ideen om, at en sådan organiseret pressionsgruppe for børn skulle placeres under ombudsmanden. Jeg tror, man skal holde fast ved, at ombudsmandsinstitutionen tager vare på juridiske problemer for borgerne, herunder børn, i forhold til offentlige myndigheder. Det betyder så også, at et problem er uløst, og at vi så bør diskutere, hvordan man bedst fremmer børnenes interesser i forhold til myndigheder. Det ser jeg frem til at vi med udgangspunkt i dette forslag kan føre en ordentlig diskussion om i Retsudvalget, således at vi måske kan tale os frem til noget, vi kan enes om, som kan repræsentere et fremskridt for børnenes samlede retsstilling i afventning i øvrigt af Graversenudvalgets betænkning og de initiativer, regeringen agter at foretage sig som følge af den.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan heller ikke tilslutte sig forslaget. Jeg behøver ikke at komme ind på en længere diskussion om ombudsmanden og de problemer, der kan ligge her. Det har vi haft en hel diskussion om i Retsudvalget, hvornår og hvad man skal tage sig af, og hvad man ikke kan blande sig i. Vi vil da nødig have, at det skal komme børnene til skade, at man måske kan komme i situationer, hvor man bliver låst fast.

Når det er sagt, kan jeg godt sige, at vi er meget positive over for initiativet i, at der bør ske et eller andet på dette område. Kristeligt Folkeparti har længe arbejdet med disse spørgsmål, og vi har også sagt, at vi f.eks. mener, at der må ændres noget i bistandsloven, så børnene får en sikrere retsstilling. Jeg personlig mener, at børn i langt højere grad skal høres i forskellige sager, der vedrører dem selv. Børn i dag har deres mening og synspunkter, og selv om man ikke kan rette sig efter børnene i et og alt, har man i hvert fald en mulighed for at lytte til dem, og børn er jo meget opmærksomme, og de ser mange gange mere klart, end vi voksne gør. De ser igennem personer og ser måske, hvad de egentlig indeholder, og derfor ville det måske være rart, at man lyttede en lille smule mere til børnene.

Vi mener ofte, at vi måske svigter børnene. Hvem varetager egentlig børnenes tarv? Er det de offentlige myndigheder? Er det forældrene? Eller er det en kamp imellem de to instanser, hvis der er problemer?

Vi skal selvfølgelig slå fast fra Kristeligt Folkepartis side, at det er forældrenes pligt og opgave at opdrage deres børn, og at de har ansvaret. Men vi ved også godt, at der opstår konflikter, at forældre dør, og at barnet bliver overladt til andre.

Jeg har selv været med til at rejse en sag om, at en advokat kan have ansvar for op til 12 børn, som han overhovedet ikke kender. Det er jo en skandale, at man kan have ansvar for et barn, som man ikke ved noget om og ellers kan skalte og valte med. Det bør selvfølgelig også rettes.

Der er også tvangs fjernelser, anbringelsessager, hvor man handler hen over hovedet på barnet, og hvor barnet ikke har nogen mulighed for at få sine synspunkter frem. Her mener vi også at barnet bør have en talsmand, der kan fremlægge barnets synspunkter. Jeg ved godt, at of-

fentlige myndigheder mener, at det gør de, men det gør de jo ikke altid, fordi man har den holdning, at vi ved, hvad der er bedst for dig. Den mentalitet råder jo stadig væk mange steder.

Vi mener også, at vi har et meget dygtigt stykke børnearbejde: Børnesagens Fællesråd, private spejdere, ungdomsorganisationer gør et stort stykke arbejde. Det kunne da være rart at se på i udvalget, hvordan vi kan forene alle disse mange kræfter, der virkelig prøver på at gøre en indsats for børn. Jeg tror, at forslaget måske kan være med til, at vi ser på, om vi har nogle muligheder for at styrke børnenes stilling i vores samfund. Jeg mener, at børn på mange måder er blevet et statussymbol, en klods om benet for mange – noget, man nu engang har, men de skal helst gemmes af vejen og helst mærkes så lidt som muligt. Jeg tror, at børn i dag er i stand til i langt højere grad end tidligere at være medbestemmende om deres egen situation. Vi håber på, vi får en god udvalgsdrøftelse af det.

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne starte med at takke for de mange positive tilkendegivelser – måske ikke så meget i forslaget konkrete indhold, men i forslaget sigte og formål om i højere grad at gøre os bevidst om vores fælles ansvar over for børns og unges opvækstvilkår. Så de positive tilsagn har mere været om formålet og indholdet og knap så meget om metoden, og det er så heldigvis noget, man kan snakke sig til rette om under udvalgsarbejdet.

Jeg vil godt sige for det første til justitsministeren, som spurgte, om der lå nogen kritik af det frivillige ungdoms- og børnearbejde i forslaget, at det gør der bestemt ikke. Vi mener faktisk, at det frivillige børne- og ungdomsarbejde måske på en eller anden måde kunne komme ind i en eller anden organisationsstruktur, så der kunne skabes et bredere forum for den dialog, der kan fremme bevidstheden om, at børn og unge skal have det godt og ikke bare på det dér overordnede plan, men faktisk helt konkret i deres dagligdag.

Jeg er glad for justitsministerens bemærkning om, at vi i højere grad bør være opmærksom på børns vilkår som sådan og som Folketing, og det har vi jo, som fru Ebba Strange også sagde, faktisk politisk forpligtet os til, al den stund vi jo i hvert fald i det store og hele er enige om FN-konventionen om barnets rettigheder.

[Jytte Andersen]

Hr. Helge Adam Møller var inde på, at der jo er sociale myndigheder, som tager hånd om børn, når de kommer i klemme på den ene eller den anden måde, og hr. Helge Adam Møller var inde på, at der er mange, der varetager børnenes tarv. Jeg vil til det første sige, at når vi taler om en Folketingets børneombudsinstitution af den ene eller den anden art, så handler det for os ikke alene om at varetage børnenes sociale tarv; det kan lige så vel være spørgsmål om, hvordan børn er stillet i trafikplanlægningen, i prioriteringen af vores kultur, og i det hele taget hvilken rolle børn spiller i selve samfundsplanlægningen og samfundsudviklingen. Derfor er vores forestilling om et ombud meget bredere end lige præcis det sociale, som hr. Helge Adam Møller var inde på.

Naturligvis er der mange gode kræfter, både forældre, bedsteforældre, spejderførere, idrætsorganisationer osv., der varetager børns interesse i en eller anden grad, men jeg synes ikke, at nogen med respekt for sig selv kan hævde, at der ikke er nogen børn i dagens Danmark, som har det for dårligt, som har for dårlige udviklingsmuligheder, som har for lidt tryk, og som i høj grad mangler bedre udviklingsmuligheder. Der er faktisk mange børns ve og vel, der bliver overset, både af de kommunale myndigheder, af de amtskommunale myndigheder og af os herinde i Folketinget.

Fru Inge Dahl-Sørensen fra Venstre erklærede sig enig i intentionerne i forslaget, men pegede på det private initiativs velsignelser. Og som sagt er vi parat til i udvalgsarbejdet at prøve at bygge bro imellem et statsligt ansvar på den ene side omkring dette at overvåge, hvad det er for nogle vilkår, vi byder næste generation, som vi alle har et ansvar for, og på den anden side hvordan vi så kan få brugt de mange gode kræfter, der er på det lokale plan og i det frivillige børne- og ungdomsarbejde. Det glæder vi os også til at snakke om i Retsudvalget.

Jeg vil også pege på, når fru Inge Dahl-Sørensen siger, at der er mange, der er interesseret i denne sag, at »børnetelefonen« – som jo er oprettet af Børns Vilkår, en af de børneorganisationer, som gør et fremragende stykke arbejde – jo er det tydeligste eksempel på, at mange børn faktisk har det rigtig skidt, og de ved ikke, hvor de skal gå hen. De er tilsyneladende utrygge ved deres forældre, som ikke har nok forældreevne til at varetage omsorgsopgaven, og de

har altså ikke andre steder at gå hen, fordi de frygter, at de skal opgive navn og CPR-nr. Derfor er der faktisk brug for, at børn som selvstændige individer har nogen at henvende sig til. Det er godt nok med frivilligt initiativ, men hvor er det fælles politiske ansvar for den gruppe af børn, som jeg i hvert fald har indtryk af at vi her i Folketinget meget langt hen ad vejen er enige om, al den stund vi jo har været rimelig positive over for Graversenudvalgets betænkninger?

Jeg var meget glad for fru Ebba Stranges indlæg, selv om det startede med et hjertesuk. Socialdemokratiet havde meget gerne set, at vi kunne have fået et politisk flertal for en selvstændig og uafhængig børneombudsinstitution, og at vi ikke havde været nødt til at omformulere vores forslag, ikke efter de forhåndenværende søms princip, men efter den realistiske ramme, vi nu har at operere inden for her i Folketinget. Jeg synes egentlig, det var en meget spændende idé, at vi måske kunne bruge forbrugerombudsmandsmodellen. Vi har også forestillet os, at man måske kunne bruge Ligestillingsrådet som model, hvor der altså er et statsligt ansvar for nedsættelse af et sekretariat og man så bruger organisationernes medspil i det, man foretager sig.

Jeg er meget enig i SF's holdning, at vi er forpligtet. Der er én person, der skal rapportere hvert år – hvem det så end måtte være – og hvorfor ikke bruge lejligheden til at få organiseret noget bredere, hvad der kan varetage børns og unges opvækstvilkår, prøve at følge med i udviklingen og råbe vagt i gevær til os andre, når de er på vej i forkert retning i forhold til det, der fremmer børns ve og vel?

Fremskridtspartiets ordfører gjorde nogle bemærkninger om ansvaret for børn, og jeg vil godt understrege, at i Socialdemokratiet har vi naturligvis den opfattelse, at forældrene har det primære ansvar for børns opvækst i dagligdagen. Der skal ikke være tvivl om, at det først og fremmest er forældrenes ansvar, men forældre og børnefamilier som sådan er jo påvirket af den samfundsudvikling, som vi bl.a. er med til at bestemme her i Folketinget, og derfor er der også et fælles ansvar for børns opvækstvilkår; det er ikke alene knyttet til det enkelte forældrepar.

Jeg vil også godt minde Fremskridtspartiets hr. Tom Behnke om, at vi faktisk har forpligtet

[Jytte Andersen]

os internationalt over for en konvention, der sikrer barnets selvstændige rettigheder som selvstændig person, og det er altså ikke en ret-tighed, som vi kan delegere, fordi vi nu måske synes det ud fra en politisk-ideologisk betragtning, til forældrene. Det er barnets egen, selvstændige rettighed, vi internationalt har forpligtet os over for.

Til hr. Niels Helveg Petersen og fru Inger Stilling Pedersen vil jeg godt sige tak for meldingerne om medspil i et positivt udvalgsarbejde og også nogle klare holdninger, der går på, at der er nogle børn, der er i krise – det er dem, Graversenudvalget skal forsøge at tage hånd om, når vi nu får det omsat til lovgivning – og derudover er der en bredere politisk forpligtelse til at følge, hvad vi overordnet gør, og hvordan det påvirker børns dagligdag på den ene og den anden facon.

Afslutningsvis vil jeg understrege, at vi meget gerne havde set et selvstændigt børneombud, og når vi gerne havde set det, så hænger det sammen med, at levevilkårene jo i allerhøjeste grad har ændret sig og ændrer sig meget hurtigt, og det påvirker naturligvis børn og unge, som efter vores opfattelse samlet set, selv om de har det materielt godt, er en sårbar gruppe. Derfor er vi nødt til at føle vores ansvar som tildsrepræsentanter – hvad enten det nu er fra det ene eller det andet parti – lidt mere byrdefuldt end over for voksne. Børn og unge er en sårbar gruppe, som vi skal være særligt opmærksomme på, og som vi skal have en bredere forståelse af at vi også har et fælles ansvar for.

Men jeg ser frem til et udvalgsarbejde, hvor vi måske kan få slået bro over de uenigheder, der er i dag omkring metoden, og hvor vi også kan få slået bro mellem en statslig forpligtelse og det frivillige børne- og ungdomsarbejde, som er meget godt og frugtbart.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg er da ganske enig med ordføreren for forslagsstillerne i, at der kan være nogle samfundsmæssige problemer, og at det er Folketinget, der styrer udviklingen i samfundet, er jeg fuldstændig enig i. Jeg er da også enig i, at der er nogle love og regler, der bevirker, at ikke alle forældre lige godt kan varetage børnenes tarv, men er det så ikke de regler og love, vi skal lave om, således at forældrene får mulighed for at

varetage børnenes interesser og tarv? Kunne man ikke f.eks., som vi gang på gang slår til lyd for, ændre lidt på det dér skattetryk? Det er jo det, der i bund og grund er årsag til, at begge forældre er nødt til at være på arbejdsmarkedet. Det er det, der i bund og grund er årsagen til, at forældrene har en dårlig økonomi, at huset går på tvangsauktion, at man ikke har råd til at betale afdrag på bilen og det ene med det andet, alt sammen ting, som gør, at forældrene har så mange problemer at slås med i dagligdagen, at de helt glemmer deres egne børn. Var det så ikke dér, man skulle taget fat i stedet for?

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Hvis ikke andre vil, så har jeg lyst til at kommentere hr. Tom Behnkes indlæg.

Det er jo ikke et enten-eller. Selvfølgelig bør vi have en mere retfærdig skattepolitik, der letter skattetrykket for de laveste indkomster, det er der slet ingen tvivl om, men det er ikke alene et spørgsmål om økonomi – det er det også, men det er det ikke alene. Vi kan også opleve børn af forældre, hvis økonomiske forhold i virkeligheden er meget gode – altså ikke bare ret gode, men meget gode – som der på grund af andre omstændigheder ikke bliver taget hånd om.

Der er mange andre ting end skattepolitikken, der påvirker familiernes forhold i dag, og det kan jeg ikke nå at remse op på en kort bemærkning på 2 minutter. Derfor er det vigtigt, at der er nogen, der fokuserer specielt på børnene og tager udgangspunkt i dem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 30:

Forslag til folketingsbeslutning om en oplysningskampagne om FN-konventionen om barnets rettigheder.

Af Jytte Andersen (S) m.fl.
(Fremsat 6/2 91).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Jeg blev noget forundret, da jeg læste det af Socialdemokratiet fremsatte forslag til folketingsbeslutning om en oplysningskampagne om FN-konventionen om barnets rettigheder. Specielt er jeg forundret over, at man foreslår en bevilling på finansloven for 1991 og 1992 på 10 mio. kr.

Sagen er jo, at der på finansloven for 1991 under Socialministeriet allerede er afsat 1 mio. kr. som tilskud til en oplysningskampagne om FN-konventionen om barnets rettigheder. Den bevilling er optaget på finansloven efter aftale med Kristeligt Folkeparti.

Efter min bedste vurdering kan man komme ganske langt med den bevilling på 1 mio. kr., forudsat at den bruges med omtanke og som led i en målrettet og tværgående indsats rettet mod både børn, unge og voksne, og forudsat at man tilrettelægger oplysningskampagnen, så den i videst mulig udstrækning bygger på aktiv indsats fra eksisterende lokale kræfter, offentlige som private.

I Socialministeriet er vi i fuld gang med at udforme de overordnede retningslinier for en oplysningskampagne, der skal udbrede kendskabet både hos børn og voksne til konventionens eksistens og de centrale budskaber i konventionen.

Når jeg lægger meget vægt på, at vi både skal have børn og voksne som målgrupper, er det ud fra en opfattelse af, at når vi taler om at sikre børn en række rettigheder, så får det automatisk som konsekvens, at vi også pålægger voksne en række forpligtelser. Denne dobbelthed mellem en ret for børn og en pligt for voksne er det vigtigst at vi holder fast i. Det gælder i forhold til alle de voksne, der på en eller anden

måde er i kontakt med børn, altså ikke blot børnenes forældre, men også i høj grad lærerne i skolen, medarbejderne i daginstitutioner og dagpleje, sundhedsplejersker og læger, de frivillige i foreninger, der retter deres tilbud mod børnene, præsterne, politibetjentene, ja, der kan sikkert nævnes flere endnu.

Jeg har hermed forhåbentlig påvist, at der er tale om en informationsopgave, der går på tværs af mange sektorer både centralt og lokalt, og jeg finder det derfor helt naturligt, at vi, når en råskitse til en informationskampagne meget snart er klar, vil fremlægge den i det tværministerielle børneudvalg og i det hele taget inddrage børneudvalget i arbejdet. I det tværministerielle børneudvalg deltager 15 ministerier, og det gør det oplagt at inddrage børneudvalget i løsningen af tværgående opgaver af denne karakter.

Jeg er helt enig i forslagsstillernes bemærkning om, at det er vigtigt, at en så bred kreds som muligt af foreningslivet og samfundslivet engageres i arbejdet for at fremme forståelsen for børns rettigheder og for at øge bevidstheden om værdien af børn som selvstændige samfundsborgere. De ministerier, der deltager i børneudvalgets arbejde, har således også hver især forbindelse til en række organisationer, foreninger og institutioner, der vil kunne og bør inddrages aktivt i oplysningskampagnen, så vi ad disse mange forskellige kanaler ikke alene får udbredt kendskabet til konventionen, men også stræber efter at få børn og voksne til lokalt og sammen at arbejde med konventionens budskaber.

Jeg finder således, at det er en for snæver løsning, når det i beslutningsforslaget anføres, at ansvaret for administrationen af bevillingen foreslås tillagt Dansk Folkeoplysnings Samråd og Dansk Ungdoms Fællesråd. Opgaven må løses i tæt samarbejde mellem offentlige og private, både centralt og lokalt. Der er heller ingen tvivl om, at de i forslaget nævnte to organisationer i høj grad vil blive inddraget i arbejdet med en oplysningskampagne. Det vil mange andre organisationer og foreninger i øvrigt også.

Ansvaret for tilrettelæggelse af en oplysningskampagne bør derfor fortsat ligge i Socialministeriet, hvor vi vil sikre den tværsektorielle involvering ved som sagt at inddrage det tværministerielle børneudvalg i arbejdet, men først og fremmest vil få udarbejdet velegnet op-